

KURENDA

KURJI DIECEZJALNEJ WILEŃSKIEJ.

SEGRETERIA DI STATO
DI SUA SANTITÀ

Dal Vaticano, 19 Januarii 1925.

Nr 38556

III. me ac Rev. me Domine.

Pietas tua, cleri populiue istius dioecesis erga Beatissimum Patrem egregie quidem enituit in Petriana stipe zl. 1730, gr. 13 et S 1,00, quam ipse per Apostolicum Nuntium nuper misisti offerendam.

Vix dixerim quam paterno gratoque animo augustus Pontifex acceperit novum hoc singulare dilectionis argumentum studiumque in relevandis Apostolicae Sedis necessitatibus, temporum acerbitate auctis. Dum vero pro huiusmodi caritatis officio plurimas gratias persolvit, uberrima tibi necnon piis oblatoribus caelestia munera a bonorum omnium Largitore precatur. Atque amorem filiorum paterna dilectione vicissim rependens, Sanctitas Sua Apostolicam Benedictionem Amplitudini Tuae, clero populoque tuae vigilantiae commisso peramanter in Domino impertit.

Haec dum tibi libenter renuntio, sensus existimationis maximae in te meae confirmo, meque profiteor

Amplitudini Tuae Addictissimum

P. C. GASPARRI.

III. mo ac Rev. mo Domino

GEORGIO MATULEWICZ

Episcopo Vilnensi

VILNAM

Decretum Sanctae Sedis.

Gnesnen et Posnanien et aliarum Dioecesium Poloniae.

Eminentissimus et Reverendissimus Dominus Edmundus Cardinalis Dalbor, Archiepiscopus Gnesnen et Posnanien; Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae XI humillime exposuit quod die tertia mensis Mai in tota Polonia quotannis civiliter celebratur festum nationale cum interventu Auctoritatis civilis et militaris et magno fidelium polonorum concursu. Quod autem huiusmodi festum etiam festo liturgico augeatur in votis est omnium, cleri, populi, atque ipsorum Sacrorum Antistitum Poloniae ut eadem die tertia Maii singulis annis peculiare festum recolatur in gratiarum actionem et in perennem memoriam ob omnia a Deo accepta beneficia, suffragante Beatissima Virgine Maria, principali patrona totius Nationis. Quare idem Eminentissimus Archiepiscopus Gnesnen et Posnanien nomine etiam omnium Episcoporum Poloniae ipsum Sanctissimum Dominum Nostrum suppliciter exoravit, ut in omnibus Poloniae Dioecesibus die tertia Maii quotannis recolere valeat peculiare festum in honorem Beatae Mariae Virginis, Poloniae Reginae, sub ritu duplici secundae classis, fixe translato in diem primam liberam sequentem iuxta Rubricas festo Inventionis Sanctae Crucis, facta potestate eisdem Episcopis seu Ordinariis permittendi solemnitate externam huius festi Inventionis cum una Missa solemnem seu cantata et altera lecta propriis, Dominica ipsum festum proxime sequere, dummodo non occurrat duplex primae classis. Sanctitas vero Sua, his precibus ab infrascripto Cardinali Sacrae Rituum Congregationis Praefecto relatis, benigne in omnibus annuit pro gratia, servatis de cetero Rubricis. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 12 Octobris 1923.

*A. Card. Vico Ep. Portuen. Praef.
Alexander Verde S. R. C., Secretarius.*

Powszechny Jubileusz w roku 1925.

I.

Z pierwszemi niesporami uroczystości Bożego Narodzenia w roku 1924 rozpoczął się w Rzymie jubileusz powszechny, rozpisany przez Ojca św. Piusa XI konstytucją, datowaną dnia 29 maja 1924 r., a trwający aż do uroczystości Bożego Narodzenia w roku 1925 włącznie.

Dla informacji Wielebnego Duchowieństwa podaje się treść najważniejszych przepisów, dotyczących mianowicie tych, którzy już w Roku Świętym i poza Rzymem mogą Jubileuszu dostąpić.

Ojciec św. przypomina wiernym, że co pewien okres czasu obchodzone wielki jubileusz w Rzymie w tym celu, aby bezpośrednio od Ojca świętego mogli wierni otrzymać umocnienie w wspólnej wierze i aby, przeżywając się miłością, obyczaje swoje do wyższej mogli doprowadzić świętości.

Aby więc wierni jak najliczniej w roku jubileuszowym w Rzymie szukali uświęcenia swego i dali świadectwo, iż uznają najwyższą władzę rzymskiego Kościoła, wydał już w r. 1473 Sykstus IV postanowienie, mocą któ-

rego z chwilą ogłoszenia Odpustu jubileuszowego, na cały czas jego trwania ustają i są zawieszone wszelkie inne odpusty te, które już są nadane, i te, które mają być udzielone, oraz wszystkie komukolwiek poza Rzymem udzielone władze pro utroque foro w imieniu i z upoważnienia Stolicy Apostolskiej dyspensowania lub rozgrzeszania. Od tego przepisu, z biegiem czasu znacznie złagodzonego stosownie do potrzeb czasu, nie odstępuje obecnie Ojciec św., tem bardziej, iż w naszych czasach komunikacja z Rzymem łatwiejsza, a ponadto większa zachodzi potrzeba dla religii i społeczeństwa, aby jaknajwiększa liczba pielgrzymów przybyła do grobów Apostolskich i to w tym celu, aby połączyć się ściślej z centrum świata katolickiego, ożywić uczucia wzajemnej miłości i pokoju, a wreszcie dać dobry przykład innowiercom, którzy, widząc tak liczne rzesze i z najdalszych spieszące stron poprzez lądy i morza do Rzymu, pobudzą się do dobrego i napełnią się tęsknotą za jednością religijną.

Rozporządza przeto Ojciec święty, że zyskanie zwykłych odpustów i wykonywanie upoważnień w imieniu Ojca św. poza Rzymem ustaje i będzie w zawieszeniu w ciągu całego Roku Świętego z wyjątkiem następujących odpustów:

Pozostają nienaruszone i niezmienione odpusty, przeznaczone dla żywych:

I. odpusty, które zyskuje się w godzinę śmierci.

II. odpust, udzielony tym, którzy na głos dzwonu odmówią Anioła Pańskiego lub inną modlitwę (stosownie do czasu),

III. odpusty, nadane za pobożne odwiedzanie kościołów, w których w czasie czterdziestogodzinnego nabożeństwa jest wystawiony Najświętszy Sakrament ku czci publicznej.

IV. odpusty, które zyskują ci, co towarzyszą Najświętszemu Sakramentowi, niesionemu jako wiatyk do chorych, lub ci, którzy poślą w miejsce swoje inną osobę ze światłem.

V. odpust, który zyskują wierni przy każdym nawiedzeniu (toties quoties) kaplica Porcjunkuli w kościele Najśw. Marji Panny Anielskiej w Asyżu,

VI. odpusty, których udzielają podczas Mszy pontyfikalnej kardynałowie, nuncjusze papiescy, arcybiskupi i biskupi, gdy błogosławią lub gdy w inny jaki sposób tychże udzielają.

Wszystkie inne odpusty, zupełne i częściowe, nadane bezpośrednio przez Stolicę Apostolską lub przez kogokolwiek i w jakikolwiek sposób na mocy władzy sobie przyznanej (prawem lub indultem) nie mogą przez cały Rok Święty przynieść korzyści żywym. Służą one atoli i przynoszą korzyść umarłym, za których je ofiarować wolno.

Pod karą klątwy kościelnej ipso facto i pod karami, które ordynariusz według swego uznania wymierzy, zakazuje Ojciec święty ogłaszać poza odpustem jubileuszowym i wyżej wymienionymi odpustami jakichkolwiek innych odpustów, lub je polecać.

Zawieszone są dalej wszelkie upoważnienia i zezwolenia (w jakikolwiek bądź sposób dane) na rozgrzeszanie od grzechów Papieżowi i Stolicy Apostolskiej zastrzeżonych, na zwalnianie od cenzur, na dyspensowania od ślubów i zamiany tychże, na dyspensowania ab irregularitatibus i innych przeszkód. Te wszystkie władze i upoważnienia nie przysługują nikomu poza Rzymem.

I tu atoli czyni Ojciec św. pewne wyjątki, a to w tym celu, aby nie odstąpić od przepisów prawa kanonicznego. A więc pozostają w mocy:

I. wszystkie upoważnienia, udzielone przez C. I. C. z wyjątkiem tych, które pochodzą z przywileju nieodwołanego przez kodeks, jak np. w kano-
nach 4 i 613.

II. wszystkie upoważnienia pro foro externo udzielone przez Stolicę Apostolską nuncjuszom, internuncjuszom, delegatom apostolskim, ordynar-
juszom miejscowym i zwierzchnikom zakonów względem ich podwładnych.

III. Nie zawiesza Ojciec św. tych władz poza Rzymem, które udziela Penitencjaria pro foro interno ordynarjuszom i spowiednikom, ale władze te mają być stosowane jedynie względem tych penitentów, którzy według uznania ordynarjusza lub spowiednika, w tym czasie, w którym się spo-
wiadają, nie mogą się bez wielkiej niedogodności udać do Rzymu.

II.

Konstytucja „Apostolico munerī“ *) z dnia 30 lipca 1924 ogłasza odpusty jubileuszowe dla zakonnic i innych osób, stałą przeszkodą wstrzy-
many od wzięcia udziału w pielgrzymce do Rzymu, oraz udziela odpo-
wiednich upoważnień do rozgrzeszania i zmiany ślubów.

Ojciec św. ma tutaj na myśli tych wszystkich, którzy żyją w klaszto-
rach, przebywają w niewoli nieprzyjacielskiej, są w więzieniu lub złożeni
chorobą.

Mogą więc dostąpić odpustu jubileuszowego bez pielgrzymki do Rzy-
mu i nawiedzenia grobów apostolskich oraz patriarchalnych bazylik w Rzy-
mie następujące osoby:

I. Wszystkie zakonnice, które żyją w klasztorach i są zobowiązane
do ścisłej klauzury, należące do takich klasztorów probantki, postulanki
i nowicjuszki, także te osoby, które w tych klasztorach mieszkają w celu
wychowywania lub z innej słusznej przyczyny, chociażby osoby te w kla-
sztorze tylko przez większą część roku przebywały. Nie wyłączone są od
tego dobrodziejstwa i te niewiasty, które razem z wspomnianymi osobami
mieszkają, a ze względu na obowiązki służby jako też dla zbierania ofiar,
poza furtę klasztorną wychodzą.

II. Wszystkie siostry, o ślubach zwykłych, które żyją w kongregacjach
prawa papieskiego lub diecezjalnego, chociaż nie podlegają prawu surow-
szej klauzury, tak samo ich nowicjuszki, probantki i wychowanki, także
t. zw. półinternistki (semiconvictrices), z wyjątkiem eksternistek, wreszcie
inne osoby, które dzielą z nimi wspólny stół i stałe lub czasowe
mieszkanie.

III. Oblatki czyli pobożne niewiasty, wspólne życie wiodące, chociaż
ślubów nie składają, o ile tylko ich zakłady przez władzę kościelną były
zatwierdzone czy już na stałe, czy tylko na próbę, ich nowicjuszki, pro-
bantki, wychowanki i inne osoby, mieszkające z nimi w tym samym do-
mu, jak to się powiedziało o kongregacjach pod nr. II.

IV. Wszystkie niewiasty, do jakiegokolwiek Trzeciego Zakonu nale-
żące, o ile wspólnie pod jednym i tym samym dachem za zezwoleniem
Kościoła mieszkają, oraz wspólnie z nimi mieszkające osoby.

*) Kurenda, Nr. 9, z r. 1924.

V. Dziewczęta i niewiasty, żyjące w internatach czyli konwiktach, chociażby instytucje te nie były powierzone zakonnikom, siostram zakonnym, oblatkom lub tercjarkom.

VI. Anachoreci i pustelnicy, którzy w ustawicznej (niekoniecznie wieczystej) żyją klauzurze i odosobnieniu i oddają się kontemplacji jako mnisi lub zakonnicy jak np. zreformowani Cystersi N. Marii Panny de Trappa (Trapiści), Pustelnicy Kameduli i Kartuzi. Wyjęci są atoli z dobrodziejstwa tego ci, którzy, nie mając żadnej klauzury, żyją wspólnie lub w odosobnieniu pod rozkazami ordynariusza i pod pewnemi prawami.

VII. Wierni płci obojga, którzy znajdują się w niewoli nieprzyjacielskiej, lub strzeżeni są w więzieniu, lub na wygnaniu lub karnem osiedleniu, lub skazani są do domów karnych na ciężkie roboty; duchowni i zakonnicy, którzy w klasztorach lub innych domach są zamknięci w celu poprawy.

VIII. Wierni obojga płci, którzy są chorzy lub słabego zdrowia, tak iż w ciągu roku jubileuszowego do Rzymu udać się i tam przepisanego nawiedzenia wyznaczonych bazylik patriarchalnych odbyć nie mogą; którzy za zapłatę lub z własnego poświęcenia pielęgnują chorych w szpitalach; robotnicy, którzy codzienną pracą zarabiają na utrzymanie i nie mogą opuszczać pracy przez tyle dni i godzin; starcy po skończonym siedmiesięcym roku życia.

Tych wszystkich wymienionych wyżej (I—VIII) zachęca Ojciec św., aby w roku jubileuszowym oczyścili dusze swe i doskonalsze powzięli wieść życie, ponieważ dostąpić mogą oni wszyscy odpustu zupełnego, przebaczenia i darowania wszystkich kar za grzechy poza Rzymem a więc w miejscu swego zamieszkania pod warunkiem:

że prawdziwie pokutować będą i w ciągu roku jubileuszowego wyspowiadają się i komunję św. przyjmą, pomodlą się do Boga wedle myśli Ojca św. (a mianowicie o to, aby Pan Jezus po usunięciu przyczyn nieporozumień i niezgody, użył trwałego pokoju pomiędzy narodami, aby oświecił odszczepieńców i przywiódł ich do Swojego Kościoła, aby nie dopuścił, iżby Ziemia Święta, którą On Sam życiem, trudem i krwią Swoją uświęcił, była znieważana i dostała się pod panowanie wrogów Jego Krzyża), wreszcie, że zamiast nawiedzenia bazylik inne nałożone im przez ordynariusza lub spowiednika uczynki pobożności i dzieła miłości spełnią, a gdyby niebezpieczna choroba przeszkodziła, że przynajmniej spełniać je rozpoczną.

Odpust ten zupełny mogą ci wszyscy w ciągu roku jubileuszowego osiągnąć i poraz drugi, o ile nałożone uczynki powtórzą.

Każdy z wymienionych wyżej może sobie obrać spowiednika, byleby tenże był aprobowany do słuchania spowiedzi przez swego ordynariusza.

Spowiednikowi takiemu nadaje Ojciec święty (ale tylko na wypadek spowiedzi, odbywanej dla uzyskania odpustu jubileuszowego) władzę rozgrzeszania od jakichkolwiek cenzur i grzechów, nawet tych, które są zastrzeżone szczególnym sposobem (specjali modo) Stolicy Apostolskiej. Nie udziela Ojciec św. atoli władzy rozgrzeszenia od wypadków specialissimo modo zastrzeżonych, a także i od grzechu herezji formalnej i jawnej.

Upoważnieniami powyższemi nie chce Ojciec św. odjąć spowiednikowi tych upoważnień, które tenże już z innego tytułu posiada.

Spowiednik ma nałożyć penitentowi pokutę i inne uczynki stosownie do zasad prawa kościelnego i nauki moralnej.

Spowiednikowi, którego sobie obierze zakonnica (monialis), udziela Ojciec św. upoważnienia do dyspensowania jej od jakichkolwiek ślubów prywatnych, które uczyniła po uroczystej profesji, chociażby nie były w sprzeczności z regułą zakonną.

Takiż spowiednik ma upoważnienie do dyspensowania od ślubów prywatnych, jakie złożyły Siostry w kongregacjach o ślubach zwykłych, Oblatki, Tercjarki zakonne, dziewczęta i niewiasty w internatach wspólnie życie wiodące. Śluby takie winien spowiednik zamienić na inne, z wyjątkiem tych, które są zastrzeżone Ojcu św. i Stolicy Apostolskiej. Przy zamianie ślubów na inne może spowiednik zwolnić także od ślubów uczynionych pod przysięgą.

* * *

Komunikując Wielebnemu Duchowieństwu przepisy, dotyczące Jubileuszu powszechnego w roku 1925, a mianowicie dotyczące Jubileuszu tego, którego poza Rzymem pewne rodzaje osób dostąpić mogą, oraz przepisy pouczające, jakie odpusty w roku jubileuszowym nie tracą swej wartości i jakie władze spowiednikom w roku świętym przysługują, polecam wszystkim proboszczom i rektorom kościołów, aby w pierwszą niedzielę po odebraniu niniejszego dekretu wiernych o Jubileuszu powszechnym w myśl podanych przepisów pouczyli.

Warunki dostąpienia Jubileuszu w roku 1925 poza Rzymem dla osób w konstytucji apostolskiej wymienionych są:

Odwiedzić dziesięć razy w Wilnie Bazylikę Katedralną, w innych miejscowościach kościół parafialny i pomodlić się wedle myśli Ojca św. (Myśl zaś Ojca św. jest następująca: aby Pan Jezus po usunięciu przyczyn nieporozumień i niezgody, użył trwałego pokoju pomiędzy narodami, aby oświecił odszczepieńców i przywiódł ich do Swojego Kościoła, aby nie dopuścił, iżby Ziemia święta, którą On Sam życiem, trudem i krwią Swoją uświęcił, była znieważana i dostała się pod panowanie wrogów Jego krzyża). Złożyć dowolną jałmużnę, których na to stać, w skarbonie na ten cel w kościele wystawionej, odbyć ważną spowiedź i przyjąć godnie Komunię świętą.

Osoby chore lub tak słabowite, że do kościoła iść im trudno, oraz osoby, wymienione pod nr. I, II, VI i VII (zobowiązane do ścisłej klauzury względnie pozbawione wolności) zwalnia się od nawiedzania kościoła parafialnego względnie katedralnego, mogą natomiast powyżej wzmiankowane modlitwy w domu (lub jeśli się znajdują w klasztorach, szpitalach lub innych zakładach, przy których lub w których istnieją kaplice lub kościółki — a stan ich zdrowia na to pozwoli — w tejsze kaplice lub kościółku) w dziesięciu dniach odmówić; złożenie jałmużny jubileuszowej pozostawia się im do woli.

Wilno dnia 17 lutego 1925 roku.

† JERZY,
Biskup Wileński.

Circa dies festos.

Quod festa spectat, quae in Codice Iuris non recensentur, quae vero ex consuetudine in Nostra dioecesi celebrari solent, in memoriam revocamus quae Summus Pontifex Pius PP. X die 3 martii 1912 anni declarari mandavit:

„Quum, perpensis temporum rerumque novarum adiunctis, Summus Pontifex nonnullos dies expunxit e numero festivitatum sub praecepto, quemadmodum non semel a Suis Decessoribus factum fuit, minime sane intellexit ut eorum dierum festivitas omnino supprimeretur: vult immo Sanctitas Sua ut iidem dies in sacris templis celebrentur non minori quam antea, solemnitate, et, si fieri potest, eadem populi frequentia. Ea vero fuit et est Sanctitatis Suae mens, ut relaxata manet tantummodo sanctio qua fideles tangebantur iis diebus audire Sacrum et abstinere ab operibus servilibus; idque potissimum ad evitandas frequentiores praecepti transgressionem et ne forte contingeret ut, dum a multis Deus honorificatur, ab aliis non sine gravi animarum detrimento offenderetur. Praecipit itaque Eadem Sanctitas Sua omnibus et singulis animarum curam gerentibus ut ipsi, dum haec commissis sibi gregibus significant, ne cessent eos hortari vehementer ut, iis etiam diebus, pergant suam in Deum pietatem et in Sanctos venerationem, quantum maxime poterunt, testari, praesertim per frequentiam in ecclesiis ad audienda sacra aliaque pia exercitia peragenda.

Vilnae, 17.II.1925.

† Georgius. Eppus.

Mandata.

Tum in memoriam quaedam quae sacri canones statuunt revocamus, tum pro temporibus ipsi quaedam statuimus:

I. „Clerici ab iis omnibus, quae statum suum dedecent, prorsus abstineant.“ a) Aleatoriis ludis, pecunia exposita, ne vacent“ (can. 138).

Lusum chartarum diebus festis sollempnibus a I vesperis usque ad II inclusive et toto tempore Expositionis Sanctissimi Sacramenti Quadraginta Horarum Nostra auctoritate sub poena suspensionis ipso facto incurrendae omnino interdiciamus.

b) „Tabernas aliaque similia loca sine necessitate aut alia iusta causa ab Ordinario loci probata ne ingrediantur“ (can. 138).

Potuum alcoholicorum abusum, qui inter populum serpere incipit, tum verbo tum maxime exemplo omni ratione eradicare satagant, praesertim attendant, ne ipsi vel minimum quid a lege sobrietatis defleant.

II. „Spectaculis, choreis et pompis quae eos dedecent vel quibus clericos interesse scandalo sit, praesertim in publicis theatris (item in kynematographis), ne intersint“ (can. 140); pariter dramata melica (operetki), indecentia vel clerico indigna, ne frequentent.

Vilnae, d. 17.II.1925.

† Georgius. Eppus.

Ubi in paroeciis mos est chartulas pro confessione paschali distribuere, sacerdotes caveant ne hac occasione sub quovis titulo pecuniam per se vel per alios repetant atque ista ratione confessionem paschałem fidelibus difficiliorẽ vel, quod peius est, exosam reddant.

Vilnae, d. 18.II.1925.

† *Georgius, Eppus.*

Adnotacje, stosownie do „Ne temere“, jeżeli chodzi o parafje, które są po stronie litewskiej, należy przesyłać do Kurji.

Zapowiedzi osób wojskowych powinny być głozone i w kościołach garnizonowych. XX. Proboszczowie przy udzielaniu posług wojskowym powinni być szczególnie względni.

Przechodzenie na mahometanizm.

Min. W. R. i O. P. przesało do Kurji Kieleckiej odpis wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego w sprawie przechodzenia chrześcijan na wiarę mahometańską, który niniejszem podaje się W. Duchowieństwu w skróceniu do wiadomości:

Przepisy zawarte w ukazie rosyjskim z dn. 17/IV. 1905 r. o tolerancji religijnej, zabraniające chrześcijanom przechodzenia na wiarę niechrześcijańską, o ile oni sami przed przyjęciem chrześcijaństwa lub przodkowie ich nie należeli do wiary niechrześcijańskiej, nie zostały przez samo wejście w życie Konstytucji z roku 1921 uchylone i winny być, jak to orzekł N. T. A., do czasu uzgodnienia ich z Konstytucją w drodze ustawodawczej, — traktowane jako obowiązujące. Wobec powyższego przyjmowanie chrześcijan do wyznania mahometańskiego przez mułę mahometańskiego w warunkach sprzecznych z powyższymi przepisami należy uważać za nieważne. Także nieważnemi są rozwody i śluby udzielane takim mahometanom przez mułę, gdyż według ustawy z r. 1836 art. 189 rozpoznawanie tych spraw należy do sądów cywilnych, a duchowny mahometański jedynie wydaje opinie o słuszności przyczyn do rozwodu.

Z tego powodu mułła Mirsaid Chafisow został usunięty z urzędu i pociągnięty do odpowiedzialności, a gmina muzułmańska ma sobie wybrać innego mułłę.

Zarządzenia Wielkopostne na rok 1925.

W Wielkim Poście obowiązują w tym roku w Naszej Diecezji, następujące przepisy postne:

I. Co do jakości pokarmów.

Wszystkim, którzy ukończyli siódmy rok życia, nie wolno używać potraw mięsnych i zupy mięsnej w dni poniżej wyszczególnione:

- a) we wszystkie piątki całego roku,
- b) w środę popielcową,
- c) w suchedni: w środy, piątki i soboty,

d) w cztery wigilie, t. j. w wigilię Zielonych Świąt, Wniebowzięcia Najśw. Marii Panny, Wszystkich Świętych i Bożego Narodzenia, e) w Wielką Sobotę do południa.

Wolno jednak pożywać w te dni wszelkie inne potrawy, nabiał, jaja, a nawet używać omasty z tłuszczów zwierzęcych, jak smalcu, słoniny i t. p. Nie jest też zakazaniem używać nabiału w Wielki Piątek. Wolno pożywać mięso i ryby przy tym samym posiłku.

W poniedziałki, wtorki, środy (z wyjątkiem suchedniowych i popielcowej) i czwartki Wielkiego Postu wolno pożywać potrawy mięsne tylko na obiad. Więcej razy wolno je pożywać tylko osobom niżej lat 21 i wiekowym powyżej 59 lat. Osobom, obowiązanych do zachowania ścisłego postu, jak pod II. podano, wolno w te dni używać potraw mięsnych na wieczórze tylko pod tym warunkiem, że wieczera nie przekroczy granic lekkiego posiłku.

II. Co do ilości pokarmów.

Wszystkim, którzy ukończyli dwudziesty pierwszy rok życia, a nie zaczęli sześćdziesiątego, nie wolno więcej jak tylko raz na dzień posilać się do sytości i dwa razy dziennie wziąć lekki posiłek w następujące dni:

a) przez cały Wielki Post, oprócz niedziel,

b) w suchedni,

c) w cztery wyżej wymienione wigilie.

III. Wielki Post kończy się w Wielką Sobotę w południe.

IV. Osoby chore lub osłabione wskutek choroby, nie są obowiązane do żadnych postów, kobiety ześ brzemienne i karmiące własnymi piersiami oraz ludzie ciężko pracujący, czy to fizycznie, czy umysłowo mogą w dniach postu jeść więcej razy na dzień do sytości.

V. Ludziom powołanym do osobistych posług wojennych, tudzież ewakuowanym ze stałego miejsca pobytu i wogóle wszystkim, żywionym z funduszków publicznych, udzielamy dyspenzy, obowiązując ich do postu tylko w Wielki Piątek. Podobnej dyspenzy udzielamy podróżującym koleją żelazną, jakoteż i tym, którzy stołują się w restauracjach, jeżeli albo wcale nie mogą dostać potraw postnych, albo tylko za wielką opłatą.

VI. W końcu mając na względzie niezmiernie ciężkie warunki żywienia, jakie jeszcze panują w naszym kraju, tudzież dla uspokojenia sumienia wiernych oświadczamy, że w braku odpowiedniej żywności, lub w razie wygórowanych cen za artykuły spożywcze, których zazwyczaj używamy w dnie postne, tudzież w braku chleba lub mleka, każdemu z wiernych, którego nie stać na zakupno postnego pożywienia, wolno spożywać potrawy mięsne we wszystkie dni postne z wyjątkiem Wielkiego Piątku, tak długo, jak długo trudności te trwają.

VII. Wszyscy, którzy na podstawie naszej dyspenzy będą pożywać potrawy mięsne w soboty wielkopostne lub suchedniowe, jakoteż wszyscy, którzy korzystać będą z dyspenz pod V. i VI. wyliczonych, mają złożyć odpowiednią do swej zamożności jałmużnę ua Świętopietrze, lub w razie niemożności, odmówić albo Litanję do Matki Bożej, albo pięć pacierzy na intencję Kościoła.

VIII. Nadto upoważniamy wszystkich rządców parafji i wikariuszów, aby tak pojedynczym osobom jak i rodzinom, należącym do parafji, któreby z ważnych przyczyn potrzebowały większej ulgi, mogli udzielać ob- szerniejszej dyspenzy, w miarę rzeczywistej potrzeby. To samo upoważnie-

nie dajemy spowiednikom co do penitentów i ich rodzin, ale tylko w konfesjonale, katechetom zaś szkół średnich i ludowych, także poza konfesjonalem, ale tylko dla uczniów i nauczycieli zakładu i rodzin tychże nauczycieli.

IX. Z powyższych dyspens mogą korzystać także osoby zakonne obojej płci, o ile właściwe ich ustawy zakonne nie obowiązują do pewnych szczególnych postów.

Naznaczamy w tym roku czas spowiedzi i Komunii wielkanocnej od 1 Niedzieli Wielkiego Postu do uroczystości św. Trójcy, to jest od 1 marca do 7 czerwca włącznie.

Wilno, dnia 17 lutego 1925 r.

† Jerzy, Biskup.

Odpusty, bractwa i stowarzyszenia.

(C. d.).

Arcybractwo Niepokalanego Serca Marji dla nawrócenia grzeszników Ks. Biskup może bractwo kanonicznie założyć; w celu agregacji udać się należy do przełożonego arcybractwa paryskiego. Adres: M.le curé de Notre-Dame des Victoires à Paris. Członków trzeba koniecznie wpisać do księgi bractwa.

Arcybractwo Matki Boskiej Nieustającej Pomocy i św. Alfonsa Li-guorego. Ks. Biskup może kanonicznie zaprowadzić bractwo ale dopiero przez połączenie z arcybractwem rzymskim; członkowie dostępują wszystkich odpustów. OO. Redemptoryści udzielają objaśnień co do założenia tego bractwa. Adres: Revmo p. Generale delle Congregazione del SS. Redentore, Roma, S. Alfonso, Via Merula.

Pobożne Stowarzyszenie Matki Boskiej Dobrej Rady. Aby stać się członkiem trzeba osobiście lub piśmiennie prosić o przyjęcie, i nazwiska proszących muszą być wpisane w księgę bractwa. Albo można za pozwoleniem Ks. Biskupa żądać z Genazzano dyplom dyrektorski dla kapłana, którego Biskup wyznaczy, i jego obowiązkiem będzie nazwiska nowo przyjętych wysyłać każdego roku pod następującym adresem: M. Rev. Priore nel Convento dei PP. Agostiniani a Genazzano, Provincia di Roma.

Marjackie Stowarzyszenie pokutne. O pozwolenie na założenie stowarzyszenia trzeba prosić sekretariat Stowarzyszenia. Adres: Sekretariat des Marianischen Sühnungsverein, Stift Wilten, Innsbruck in Tirol. Albo można posłać imię i nazwisko osób chcących być członkami do Wiltem z prośbą o wpisanie ich w księgę bractwa.

Arcybractwo Matki Boskiej uzdrowienia chorych i św. Józefa i św. Kamila. Biskup może kanonicznie zaprowadzić bractwo, lecz tylko przez połączenie z arcybractwem rzymskim zyskuje ono przyznane odpusty. Generalny przełożony braci św. Kamila w Rzymie udziela upoważnienia kapłanom do przyjmowania członków i do świadczenia szkaplerzy i koronek P. Jezusa dla umierających. Aby stać się członkiem trzeba koniecznie być wpisanym do księgi bractwa.

Arcybractwo Marii Królowej serc. Biskup diecezjalny może bractwo kanonicznie zaprowadzić, przez połączenie z arcybractwem rzymskim; uzyskuje wszystkie brackie odpusty. Członków trzeba koniecznie wpisać do księgi. Adres: do generalnego przełożonego Misjonarzy towarzystwa Marii, do którego należy się udać z prośbą o połączenie bractw: Roma, Collegio Montfont, via Dogali 44.

Bractwo chrześcijańskiej nauki. Diecezjalny Biskup może kanonicznie zaprowadzić bractwo. Dla uzyskania odpustów Brackich wystarczy, by Bractwo było prawnie zaprowadzone, temsamem bowiem łączy się z arcybractwem rzymskim, znajdującym się w Rzymie przy kościele S. Maria del Pianto.

Stowarzyszenia chrześcijańskiej nauki. Za pozwoleniem Biskupa można stowarzyszenia zakładać w parafii.

Bractwo dobrej śmierci ku uczczeniu umierającego Zbawiciela i Matki Bożej Bolesnej. Ks. Biskup może bractwo założyć, lecz w celu agregacji musi się udać do arcybractwa rzymskiego do O. Generała Towarzystwa Jezusowego.

Bractwo św. Michała. Za pozwoleniem Biskupa można bractwo założyć. W diecezji, gdzie niema wydziału diecezjalnego trzeba prócz pozwolenia biskupiego starać się o agregację do jakiegokolwiek wydziału diecezjalnego. Rektorowie stowarzyszenia posyłają od czasu do czasu imiona nowo przyjętych do wydziału diecezjalnego w celu wpisania ich do głównej księgi. W niektórych diecezjach jest prostszy sposób wprowadzenia bractwa, bo kto wypełnia przepisane warunki, staje się członkiem bractwa bez osobnego przyjęcia.

Arcybractwo i szkaplerz św. Michała. Aby nowo utworzone bractwo połączyć z arcybractwem rzymskim również by miało udział w odpustach, należy udać się do rektora arcybractwa rzymskiego. Adres: Rettore della Chiesa di S. Angelo in Pescheria, Roma. Obecny rektor mieszka: Roma, Tribuna di Campitelli 7. On także może udzielać upoważnienia kapłanom do święcenia i nakładania szkaplerzy i przyjmowania wiernych do bractwa. Zapisywanie nazwisk jest koniecznem i trzeba je wysyłać do kanonicznie założonego bractwa. Kapłani, upoważnieni do przyjmowania do bractwa, otrzymują również upoważnienie święcenia koronki anielskiej.

Arcybractwo ku czci św. Józefa i pasek św. Józefa. W celu agregacji jakiegoś bractwa św. Józefa przez Biskupa diecezjalnego kanonicznie zaprowadzonego należy się udać do proboszcza kościoła św. Rocha w Rzymie. Adres: Molto rev. Sign. parroco di S. Recco a Roma. Rektor arcybractwa Rzymskiego udziela upoważnienia innym kapłanom do święcenia pasków św. Józefa lecz tylko z pozwoleniem miejscowego Biskupa.

Stowarzyszenie Nieustającej czci św. Józefa. Z pozwoleniem Biskupa można stowarzyszenie w każdej parafii założyć. Imię i nazwisko trzeba wpisać do księgi.

Stowarzyszenie kapłanów dla Papieża i Kościoła. Każdy kapłan może być członkiem stowarzyszenia. Generalnym przewodniczącym jest obecnie Kardynał Ireneusz Sevin, Arcybiskup z Lyonu.

Związek trzeźwości kapłanów. Biskup diecezjalny może stowarzyszenie kanonicznie zaprowadzić. Każdy kapłan może być członkiem.

Dzieło św. Józefa ku uldze zmarłych kapłanów. Z prośbą o przyjęcie należy się zwrócić do sekretarza dzieła św. Józefa. Adres: M. l'Abbé

Lefèvre, secrétaire du Conseil, 40 rue de Bel Air, a Angers, France. Zmarłych kapłanów również można wpisywać na członków, o ile ktoś zapłaci za nich potrzebną sumę wpisową.

Arcybractwo pomocy dla umierających i zmarłych kapłanów. Informacje dotyczące się bractwa uzyskać można od założyciela i przełożonego bractwa Ks. Vincenzo Pellicia w Neapolu.

Trzeci zakon św. Franciszka dla osób świeckich. Do założenia Trzeciego Zakonu św. Franciszka przy kościele parafialnym czy też klasztornym jest potrzebne piśmienne pozwolenie Diecezjalnego Biskupa. Przyjmować można osoby po ukończeniu lat czternastu. Upoważnienie do przyjmowania członków może uzyskać każdy kapłan od O. Generała zak. Franciszkańskiego. O. Generał udziela również Biskupom upoważnienia do udzielania upoważnienia do przyjmowania członków kapłanom swej diecezji.

Oblaci świeccy św. Benedykta. Upoważnienie do przyjmowania wierznych na oblatów, może uzyskać każdy kapłan od opata zak. Benedyktynskiego. Wolno przyjmować osoby po ukończeniu lat 17.

Trzeci zakon Karmelitański. Przy kościele założyć może O. Generał zak. Karmelitańskiego lub jego zastępca, za pozwoleniem piśmiennem Biskupa diecezjalnego. O. Generał może udzielać upoważnienia do przyjmowania członków wszystkim kapłanom świeckim. Osoby, chcące należeć do zakonu Trzeciego, muszą mieć ukończonych lat 24, lecz na ten warunek można uzyskać dispensę.

Związek dusz ofiarnych w połączeniu z Najśw. Sercem Jezusa i Marii. Chcąc być członkiem, trzeba prosić o wpisanie nazwiska swego na tablicy dusz ofiarujących się. Nazwisko posłać można do klasztoru św. Józefa w Szwyc (Szwajcaria) albo do klasztoru Córek Serca Jezusowego w Hall, Stiftsplatz, Tyrol.

Kongregacja Marjańska.

Chcąc zaprowadzić Kongregację Marjańską poza kościołem i klasztorem OO. Jezuitów, trzeba prosić Biskupa diecezjalnego o pozwolenie na kanoniczne zaprowadzenie i udać się do O. Generała Jezuitów z prośbą o agregowanie kongregacji. Adres: Roma (30), Via di S. Nicola da Tolentino 8. Za pozwoleniem Biskupa może O. Generał Jezuitów wszędzie zakładać marjańskie kongregacje. Starając się o pozwolenie na założenie kongregacji, trzeba podać stan osób, dla których się kongregację zaprowadza. Wpisywanie nazwisk do ksiąg jest konieczne.

Wielki dar jubileuszowy dla Ojca Św.

Z okazji Roku Jubileuszowego w łonie głównego zarządu Stowarzyszenia XX. Prefektów w Warszawie (Wilcza 2) powstał projekt ofiarowania Ojcu św. od XX. Prefektów całej Rzeczypospolitej albumu z fotografiami wszystkich świątyń katolickich w Polsce. W tym też celu będą z ramienia

zarządu wysłani na prowincję fotografowie dla dopełnienia zdjęć naszych kościołów parafjalnych, filjalnych oraz kaplic. Zarząd wileńskiego koła XX. Prefektów, uzyskawszy ku temu aprobatę Najdostojniejszego Pasterza diecezji, zwraca się z gorącą prośbą do PWielebnego Duchowieństwa, aby okazało swą pomoc przyjeźdnym fotografom przy spełnieniu powierzonych im czynności. Album kościołów całego kraju naszego, a zwłaszcza naszej diecezji, zewszecmiar jest pożądany i powinien znaleźć się w posiadaniu każdego kapłana.

Curia Luceoriensis notum facit, sacerdotem dioscesis Luceoriensis et Żytomiriensis Laurentium Smólski ab Excellentissimo Ordinario loci ad normam canonis 2331 § 1, „a divinis“ suspensum, iam huic poenae obnoxium non esse.

Mając na względzie uwagę J. E. Kardynała-Prymasa, że XX. Proboszczowie pobierają zbyt wysokie opłaty za świadectwa przedślubne, Ordynariat poleca, aby opłata ta nie wynosiła więcej ponad 5 złotych za nawzajemne zaświadczenia.

Ponieważ prowadzenie bezpośredniej korespondencji Urzędów I-ej Instancji, (jak np. Dekanatów) z Urzędami II-ej Instancji, z sobą nie zespolonymi (Województwa), — odbiega od regulaminem ustalonego już trybu korespondowania, a przytem opóźnia bieg spraw i ich załatwienie, w większości bowiem wypadków koniecznem jest kierowanie tych spraw na opinię do właściwej dla danego Urzędu zwierzchniej instancji, — z tych przeto względów upraszam Kurję o zarządzenie, aby wszelkie sprawy, jakie w przyszłości mogą się w dekanatach wyłonić, odnośni księża Dziekani kierowali wprost do Kurji Biskupiej.

Oczywiście, że sprawy natury wyjątkowej i niecierpiące zwłoki, Księża Dziekani mogą i nadal bezpośrednio do Urzędu Wojewódzkiego kierować (Z pisma Wojewody Nowogrodzkiego z dnia 14. I. 1925).

W myśl art. 25 ustawy z dnia 23.III.1922 r. o podstawowych obowiązkach: prawach oficerów W. P. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 256) oficerowie służby czynnej, jakoteż oficerowie inwalidzi, pozostający w zakładach, utrzymywanych przez Państwo, obowiązani są otrzymać dla zawarcia związku małżeńskiego zezwolenie swej przełożonej władzy wojskowej.

Wobec podniesionych wątpliwości Ministerstwo Skarbu d. 26.XII.1924 oznajmia, że w myśl art. 3 ustawy z dn. 24 marca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 296, a o ile chodzi o obszar powiatów: wileńskiego, oszmiańskiego, święciańskiego, trockiego i brasławskiego — w myśl rozp. Min. Skarbu w dn. 24/4.1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 302) podlegają opłacie stemplowej tylko te akty stanu cywilnego, które są *pełnymi* wyciągami z ksiąg metrykalnych.

Stawka opłaty od tych wyciągów wynosi 40 groszy (§ I d i § II ustęp I rozp. z dn. 28/4 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 392).

Natomiast niepełne wyciągi z ksiąg metrykalnych wolne są od opłaty stemplowej.

POLESKI URZĄD WOJEWÓDZKI

L. II. W. 2053/25.

Brześć n/B., dn. 11/II. 1925 r.

Do Jego Ekscelencji

Księdza Biskupa Wileńskiego
w Wilnie.

Na podstawie art. 21 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. Ust. Nr. 61 poz. 609, urzędnicy stanu cywilnego są obowiązani przysyłać właściwym urzędom gminnym corocznie najpóźniej w miesiącu wrześniu każdego roku wyciągi z metryk urodzenia i śmierci, dotyczące osób wchodzących w wiek poborowy w następnym roku.

Według brzmienia art. 5 wspomnianej ustawy, wiek poborowy rozpoczyna się z dniem 1 stycznia tego roku w którym obowiązany do służby wojskowej kończy 21 lat życia, i trwa do końca tego roku kalendarzowego, w którym kończy on 23 lat życia.

Nadto urzędnicy stanu cywilnego (art. 28 ustawy) obowiązani są na żądanie władz administracyjnych I-ej instancji udzielać wszelkich wyjaśnień, wyciągów i odpisów potrzebnych przy układaniu i prowadzeniu list poborowych oraz wogóle przy czynnościach urzędowych, wynikających z wykonania rzeczzonej ustawy.

Komunikując powyższe do wiadomości Waszej Ekscelencji najuprzejmiej proszę o wydanie w tej materji przedmiotowych zarządzeń podległemu duchowieństwu, a to celem uniknięcia następstw przewidzianych w końcowym ustępie art. 21 ustawy.

Wojewoda.

Ks. Tadeusz Zawadzki, proboszcz parafji św. Piotra i Pawła w Wilnie, rzuca myśl hodowania winnych latorośli i tłoczenia domowego wina dla celów liturgicznych. Jest to u nas możliwe, gdyż ks. Zawadzki spraktykował z wynikiem bardzo pomyślnym. Myśl tę chętnie popieramy i zachęcamy wszystkich do hodowania latorośli winnych. Będziemy wówczas

pewni materji wina, zaoszczędzimy sporo grosza, przyłożymy rękę do rozwoju ekonomicznego naszej ojczyzny i otrzymamy miłą i godziwą rozrywkę. Wskazówki hodowli daje Edm. Jankowski: „Sad i ogród owocowy”, oraz ks. T. Zawadzki w swej winnicy, Antokol, 19 m. 4.

Polecają się następujące wydawnictwa: 1) Przegląd Homiletyczny, wychodzący w Kielcach, 2) Przewodnik Miłosierdzia — miesięcznik Związku Towarzystw Dobroczynności „Charitas” — Poznań — Aleje Marcinkowskiego 22 — prenumerata 8 zł. rocznie, 3) „Róża Duchowna”, przeznaczona dla bractw i kółek różańcowych, prenumerata 3 zł., klasztor O. O. Dominikanów we Lwowie.

Pod redakcją ks. Szumana wychodzi w Poznaniu (ul. Pocztowa 14/15) piśmko dla starszej dziatwy pod tytułem „Mały Świątek”. Piśmko to jest przeznaczone przede wszystkim dla dzieci z niższych warstw społecznych.

Katolicki Tydzień Społeczny na Uniwersytecie S. B. w Wilnie.

Od 1-go do 8-go marca odbędzie się w sali piątej U. S. B. w Wilnie cykl wykładów z dziedziny nauk społecznych w ujęciu katolickim. Wykłady będą wygłaszane w porządku następującym (przypuszczalnym):

Niedziela 1-go marca godz. 11 i pół. Prof. F. Koneczny. Czynny charakter katolicyzmu.

Poniedziałek 2-go marca godz. 8-ma p. p. Prof. M. Massonius. Zasady chrześcijańskiej akcji społecznej.

Piątek 6-go marca godz. 8-ma p. p. Ks. Prof. A. Wóycicki. Zagadnienie pracy w Polsce,

Niedziela 8-go marca godz. 8-ma p. p. Prof. F. Bossowski. Chryśjanizm, jako czynnik twórczy w rozwoju prawa rzymskiego.

O dniu i godzinie wykładów pp. Bittnera, Błażejewicza, Engla, ks. W. Rekt. A. Szymańskiego oraz Prezesa Kom. Wykonawczej Rady Naczelnej „Odrodzenia” Wł. Lewandowicza będzie podano w afiszach.

Powyższy cykl wykładów został urządzony staraniem Wileńskiego Koła Stowarzyszenia Młodzieży Akademickiej „Odrodzenie”. Wstęp 1 zł. (za zaproszeniami). Rozpoczęcie Tygodnia poprzedzi nabożeństwo w kościele św. Ducha w Wilnie o godz. 10-tej w pierwszym dniu wykładów, celebrowane przez Jego Ekscelencję Ks. Biskupa Jerzego Matulewicza.

Z KURJI DIECEZJALNEJ WILEŃSKIEJ.

Wilno, dn. 20 lutego 1924 r., Nr. 650.

X. LUCJAN CHALECKI.

Kanclerz Kurji.
